

Maragall, Bohigas i

Les relacions entre Pasqual Maragall i Oriol Bohigas es troben en un moment difícil. L'alcalde vol que el regidor deixi l'àrea de cultura. Les eleccions s'acosten.

Dimecres 26 de gener el Palau de la Virreina acollia una reunió del consell rector del Patronat del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). Ramon Guardans era proclamat oficialment nou president. La vice-presidència, però, encara quedava vacant. Oriol Bohigas callava. Setmanes abans Pasqual Maragall l'havia proposat per aquest càrrec, sabent que això comportava per Bohigas abandonar la regidoria de Cultura. L'arquitecte va dir no. Però l'acció de l'alcalde era un senyal indiscutible: Maragall vol que Bohigas deixi la regidoria.

Després de dos anys i mig de govern municipal, el deteriorament de la relació entre Maragall i Bohigas és un fet. Les eleccions del 1995 s'acosten i Bohigas no està en sintonia ni amb l'alcalde ni amb molts sectors socials i culturals que Maragall necessita per guanyar-les.

El 5 de juliol de 1991 Oriol Bohigas era nomenat regidor de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona. Maragall necessitava al front de l'àrea de cultura un home de prestigi, que fos capaç d'aglutinar una gran varietat d'institucions i entitats que aboquessin els recursos necessaris per poder finalitzar les infraestructures culturals que no s'acabarien pels Jocs. Perquè sabia que després de l'esdeveniment olímpic arribaria un moment de restricció econòmica. Per això Bohigas era l'escollit: criteris clars i caràcter, capaç d'engrescar la societat civil, de barallar-se amb la Generalitat i el Ministeri, i de fer arribar els seus tentacles a la UNESCO.

Bohigas acceptà el càrrec perquè volia acabar les infraestructures començades, però el seu criteri sobre el seu finançament era molt diferent al de Maragall. Perquè Bohigas, el noucentista, defensava que la cultura, l'havien de pagar les institucions públiques i es va creure capaç d'arrossegar una màquina administrativa, angoixada per la inversió olímpica i poc predisposada a gastar diners en cultura.

El finançament va ser des del principi un te-

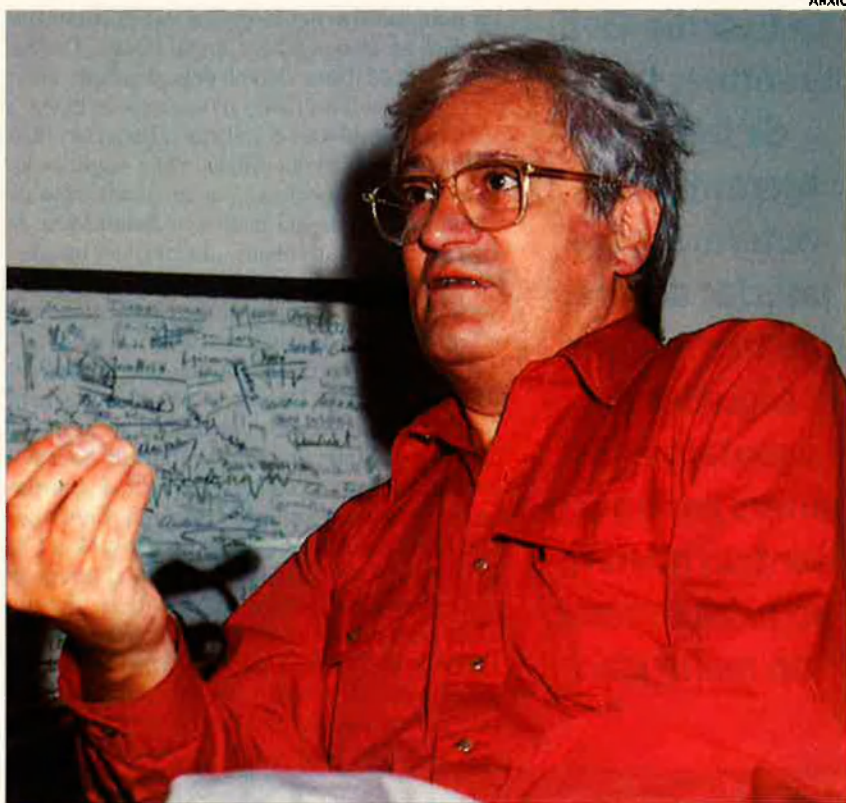
Pasqual Maragall. L'alcalde de Barcelona i el regidor Oriol Bohigas mantenen unes relacions tibants per les greus desavinences en qüestions de política cultural.

ma pendent i reiteratiu. Bohigas va encetar el seu mandat amb màximes com ara: "La cultura ben feta costa molts diners. El pressupost de cultura hauria de multiplicar-se per dos". I entaulà el primer assalt contra el ministre de Cultura, llavors Jordi Solé Tura. L'arquitecte va iniciar una ràfega de declaracions contra el ministre, pel retard en les aportacions econòmiques promeses per al MNAC, el Liceu i l'Auditori.

En un segon assalt Bohigas va instar la Generalitat i el Ministeri a pagar la capitalitat cultural de Barcelona, ciutat que durant molts anys -deia el regidor- havia suportat unes despeses culturals que no li pertocaven.

Tanmateix, l'ofec pressupostari exasperava Bohigas. I així ho va deixar por escrit. Durant l'estiu dels Jocs Olímpics, redactava un informe sobre la situació cultural de la ciutat i les prioritats a seguir: "Gràcies i desgràcies culturals de Barcelona". Arran de la filtració en la premsa, l'informe Bohigas es va convertir en un element de pressió per evitar el retall pressupostari en l'àrea de cultura, poc temps abans que s'aprovés el pressupost del 93. Les conseqüències van ser immediates: Maragall va convocar Bohigas i el va tenir al despatx durant més de quatre hores. Públicament l'alcal-

s amistats perilloses

de manifestà que l'informe era un bon punt de partida, però el seu malestar va traspasar l'àmbit intern del consistori.

L'informe Bohigas és la primera esquadra important que refreda la confiança entre tots dos. Bohigas demana deu mil milions, n'informa tota la ciutat i crispa l'alcalde. A més, el document enfronta obertament Bohigas amb l'anomenada "societat civil", un segment d'empresaris vinculats a la Fundació del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACB), que ja havia topat de bon principi amb el regidor.

Els episodis públics i encoberts entorn al MACB, que fa més d'un any que duren, també han anat embrutant les relacions entre els dos personatges. Les històries es compten per desenes; com aquella anècdota que féu pujar la mosca al nas a Maragall, quan aquest va organitzar un sopar amb el col·leccionista alemany Peter Ludwig, a fi de convèncer-lo perquè cedís una part de la col·lecció al MACB, mentre a la mateixa taula Bohigas criticava la situació del museu. O la bona sintonia —per alguns escandalosa— que es creà entre Bohigas i la Generalitat. Massa personal perquè Maragall en pogués obtenir cap benefici polític. L'únic que aconseguí Bohigas amb aquest idil·li és posar més

Oriol Bohigas. El regidor de Cultura barceloní s'ha enfrontat nombroses vegades amb l'alcalde: el finançament i la gestió dels museus han estat els principals esculls que han menat Bohigas a flirtejar fins i tot amb la Generalitat de Catalunya en contra dels interessos de Maragall.

de manifest que el seu projecte cultural és d'àmbit nacional (fins i tot el cap del grup municipal de Convergència ha dit que seria un bon conseller de Cultura).

Però aquest ha resultat un idil·li massa arriscat; la Generalitat s'ha beneficiat de la situació d'impàs del museu i, després d'adquirir secretament la col·lecció Riera, ha guanyat el pols a Pasqual Maragall. La Generalitat, que des de la constitució del consorci del museu havia anat a remolc de l'Ajuntament i la Fundació, té a les seves mans una mercaderia valuosa que li dona un poder definitiu de decisió, mentre que Maragall no té cap contrapartida equiparable.

Al llarg d'aquests dos anys i mig també s'han anat succeint moltes altres friccions de menor pes polític i personal. Aquest és el cas de la utilització del Pavelló de la República, un edifici que Bohigas somiava com a espai per a exposicions d'urbanisme i obres públiques, i que Maragall va regalar a Josep M. Figueras, un dels empresaris capdavanters de la campanya contra el regidor.

I tot plegat va conduir ja no al diàleg cara a cara, sinó a les cartes creuades. Durant l'estiu del 1993 Bohigas envia diverses cartes a l'alcalde. La sensació de provisionalitat és un fet. El regidor no amaga l'avorriment i el malestar. Però el regidor sempre ha negat que cap d'aquelles lletres hagi significat una renúncia i Maragall no les ha utilitzat per fer-lo dimitir.

Tanmateix ara és l'alcalde el que diu prou. Sap que el tema Bohigas ha de quedar solucionat abans de la pre-campanya. Mentre l'arquitecte estigui a la Virreina la Fundació del MACB blocarà tota negociació. I Maragall necessita que abans de les eleccions s'inauguri el museu i també necessita restablir les relacions amb els empresaris. A més, Maragall ha de tornar a tenir cura dels col·lectius humans que fan possible la cultura del dia a dia, negligits completament pel Bohigas museïsta. I necessita assegurar-se que durant la campanya electoral tindrà un regidor que li farà costat.

Però Oriol Bohigas no deixarà la regidoria per emportar-se una sensació de fracàs. El desenllaç d'aquest desafecte és ara per ara una incògnita. Tanmateix, una hipòtesi a l'alça: hi ha qui diu que Bohigas, quan hagi confeccionat el catàleg d'inversions —al voltant de deu milions— per a acabar les infraestructures culturals, podrà marxar amb el cap ben alt. I per executar-lo també es parla d'un nom: Joaquim de Nadal, actual regidor d'Hisenda. L'àrea de cultura, després de Bohigas, només necessitarà un gestor. I res més.

Montse Serra